

8.11.2001

1529/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

PÄÄTÖS KANTELUUN PALKKAN ULOSMITTAUSTA JA ULOSMITTAUKSESTA TEHTYÄ VALITUSTA KOSKEVASSA ASIASSA

1 KANTELU

A on osoittanut eduskunnan oikeusasiamiehelle 28.5.2001 päivätyn kirjoituksen, jossa hän arvostelee Jyväskylän kärjäoikeuden ja Äänekosken kihlakunnanviraston ulosotto-osaston menettelyä palkan ulosmittausta ja ulosmittauksesta tehtyä valitusta koskevassa asiassa. ---

2 SELVITYS

Kirjoituksen johdosta on hankittu Äänekosken kihlakunnanvoudin B:n ja avustavan ulosottomiehen C:n selvitykset, jotka oheistetaan päätökseen kantelijalle tiedoksi.

3 RATKAISU

3.1 Kärjäoikeuden menettely

Kantelija kertoo, että hän valitti Äänekosken kihlakunnanviraston ulosotto-osaston avustavan ulosottomiehen C:n 26.3.2001 suorittamasta hänen palkkansa ulosmittauksesta Jyväskylän kärjäoikeuteen 17.4.2001 sillä perusteella, että ulosmittauksessa ei ollut huomioitu asianmukaisesti suojaosuutta. Kihlakunnanvoudi B antoi kirjallisen lausunnon valituksesta 27.4.2001, jossa hän ilmoitti, että ulosmitatut varat oli tilitetty 4.4.2001 lopputilityksenä velkojille.

Kärjäoikeus jätti 9.5.2001 antamallaan päätöksellä valituksen tutkimatta sillä perusteella, että sen jälkeen kun kertyneiden rahavarojen lopputilitys on tehty, voidaan valittaa ainoastaan lopputilityksessä olevasta virheestä.

Kantelija on arvostellut kärjäoikeuden menettelyä erityisesti siltä osin, että hän oli kertomansa mukaan saanut päätöksen niin myöhään, ettei ehtinyt siitä valittaa hovioikeuteen.

Tältä osin totean, että ulosottolain 10 luvun 13 §:n mukaisesti ulosottovalituksen käsittelyssä kärjäoikeudessa noudatetaan soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia.

Kyseisen lain (307/86) 16 §:n 2 momentin mukaisesti sille asianosaiselle, joka ei ole ollut käsittelyn päättyessä saapuvilla, on ilmoitettava päätöksen antamispäivä hyvissä ajoin ennen sen antamista kirjallisesti silloin, kun hakemusasia ratkaistaan toisin kuin hakija tai muu asianosallinen on pyytänyt. Pykälän 3 momentin mukaan päätöksen on tällöin oltava antamispäivästä alkaen nähtävänä kansliassa.

Kanteluasiakirjoista ilmenee, että A on saanut kärjäoikeudelta 2.5.2001 päivätyn ilmoituksen ratkaisun antamisesta kysymyksessä olevassa asiassa. Kärjäoikeus ilmoitti, että ratkaisu asiassa annettaisiin 9.5.2001. Ilmoituksesta selviää myös, että ratkaisu ja muutoksenhakuohje olivat ratkaisun antamispäivästä alkaen nähtävillä kärjäoikeuden kansliassa. Niinikään ilmoituksessa todetaan, että säädetyt määräajat tyytymättömyyden ilmoittamiselle (7 päivää) ja muutoksenhauulle (30 päivää) alkavat ratkaisun antamispäivästä ja, että sillä, milloin ilmoituksen saaja tosiasiallisesti saa tiedon ratkaisun sisällöstä, ei ole merkitystä näiden määräaikojen laskemisessa eikä se vaikuta ratkaisun lainvoimaisuuteen. Kärjäoikeuden arkistopäiväkirjasta saatavan tiedon mukaan ilmoitus oli lähetetty päiväyksen mukaisesti 2.5.2001.

Ilmoituksen lähettämisen ja päätöksen antamisen välillä oli 7 päivää. Kun kantelussa ei sinänsä arvostella ennakoilmoituksen jättämisaikaa, katson, että minulla ei ole aihetta epäillä, että asiassa olisi tältä osin menetelty lainvastaisesti.

Mitä tulee valituksen tutkimatta jättämiseen, totean, että ulosottolain 10 luvun 1 §:n mukaan täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen päätökseen ulosottoasiassa saa hakea muutosta se, jonka oikeutta toimi tai päätös koskee. Pykälän 2 momentin mukaan sen jälkeen, kun kertyneiden rahavarojen lopputilitys on tehty ja varat lähetetty hakijalle, voidaan valittaa ainoastaan lopputilityksessä olevasta virheestä.

Palkan ulosmittauksessa on lisäksi otettava huomioon, että jokainen palkanerä katsotaan eri ulosmittaukseksi ja toimituspäiväksi katsotaan ulosottolain 4 luvun 18 b § 4 momentin ja 33 §:n nimenomaisten säännösten nojalla päivä, jona ulosottomies on saanut palkasta pidettävän erän haltuunsa taikka se on maksettu ulosottoviranomaisille postiin tai hänen virkavarojen tililleen. Tämä tulkinta ilmenee hallituksen esityksestä ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta (HE 106/1995 vp sivu 98) edellä selostettua pykälää koskevista yksityiskohtaisista perusteluista. Samalla perusteluissa kuitenkin todetaan, että maksukieltoon ja muuhun jatkuvasti voimassa olevaan ulosottoimeen voidaan puolestaan vaatia muutosta koko sen ajan minkä toimi on voimassa.

Oikeuskäytännössä (KKO 2001:71) on todettu mm., että ulosottolain 10 luvun 1 §:n 2 momentin säännös ei estänyt velallisen ulosmittauksesta tekemän valituksen tutkimista siltä osin kuin ulosottomiehen maksukielto koski velalliselle vastaisuudessa maksettavia palkkaeriä tai häneltä mahdollisesti jo ulosmitattuja, mutta velkojille tilittämättä olevia varoja. Tässä ennakkotapauksessa valitus koski suojaosuuden määräämistä edelleen vireillä olevassa palkan ulosmittauksessa. A:n kanteluasiassa on pääkysymyksenä, voiko palkan ulosmittaus edelleen jatkua nykyisillä perusteilla. Siinä on siis tältä osin kysymys edelleen vireillä olevasta ulosmittauksesta ja toistaiseksi voimassa olevasta maksukiellosta, vaikka A:n palkka maksettiin useista lyhytaikaisista työsuhteista samaan työnantajaan.

Tämän johdosta totean oikeuskäytännön valossa näyttävän ilmeiseltä, että A voi saattaa kysymyksen suojaosuuden laskemisesta vastaisuudessa maksettavien palkkaerien tai häneltä mahdollisesti jo ulosmitattujen mutta velkojille tilittämättä olevien varojen osalta sekä myös maksukiellon muuttamisen tai peruuttamisen osalta uudella valituksella käräjäoikeuden tutkittavaksi. Koska edellä mainitun ulosottolain 10 luvun 1 §:n 2 momentin säännöksen mukaan varojen tilitys estää valituksen tutkimisen kysymyksessä olevan erän osalta, tällaisissa tapauksissa on yleensä aiheellista vaatia käräjäoikeudelta mahdollisen valituksen yhteydessä täytäntöönpanon keskeyttämistä. Ulosottovalitusta koskevat menettelysäännökset sisältyvät ulosottolain 10 lukuun, joka oheistetaan tähän päätökseen.

Katson, että minulla ei ole aihetta puuttua asiaan enemmältä ainakaan tässä vaiheessa.

3.2

Ulosottomiehen menettely

Kantelija arvostelee ulosottomiehen käräjäoikeudelle antamaa lausuntoa siltä osin kuin siinä väitetään, että hän olisi saanut työmarkkinatukea niiltä päiviltä, joiden aikana hän ei ollut terveydenhuollon kuntayhtymän palveluksessa lyhytaikaisissa työsuhteissa.

Selvityksessään kihlakunnanvouti B kertoi tiedon työmarkkinatuesta perustuneen työmarkkinatutkimukseen, jonka mukaan kantelija oli saanut työmarkkinatukea 28.7.1999 alkaen katkeamattomasti 15.2.2001 saakka. Nyt kuitenkin oli ilmennyt, että kantelijan työmarkkinatukea koskeva 16.3.2001 päivätty hakemus oli hylätty Kansaneläkelaitoksen päätöksellä 23.3.2001.

Kansaneläkelaitoksen päätös oli postitettu 26.3.2001 eli samana päivänä jona ulosmittaus oli tapahtunut. B oli päivännyt lausuntonsa kihlakunnanoikeudelle 27.4.2001.

Kuten asiakirjoihin liitetystä kyseisestä selvityksestä ilmenee, siihen sisältyi maininta vireillä olleesta hakemuksesta. Koska kantelija oli valituksessaan käräjäoikeudelle nimenomaisesti väittänyt, ettei hän saanut kyseiseltä ajalta eli 1.3. - 11.3.2001 "työttömyyskorvausta", olisi ulosottomiehen jo perustuslain 21 §:stä ilmenevän hallinnon ja lainkäytön asianmukaisuusvaatimuksen nojalla tullut tarkastaa, oliko hakemukseen suostuttu, ennen kuin hän antoi asiasta lausuntonsa käräjäoikeudelle.

Käräjäoikeuden päätöksen lopputulos huomioon ottaen katson, että kantelu ei tältä osin anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin, että kiinnitän kihlakunnanvouti B:n huomiota huolellisuuteen ulosottovalitusasioissa annettavien lausuntojen sisällön osalta. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestä hänelle tiedoksi.

Kantelun liitteet palautetaan oheisena.